

BIJLAGE 6 BIJ TARIEVENVOORSTEL 2019: TOELICHTING UITBREIDINGSINVESTERINGEN

Hieronder wordt een toelichting gegeven voor de in het tarievenvoorstel 2019 (TV-2019) opgenomen niet-reguliere uitbreidingsinvesteringen (UI's). Allereerst zullen de uitgangspunten worden toegelicht waarna een toelichting per uitbreidingsinvestering volgt. De uitbreidingsinvesteringen zijn verwerkt in tabel 5 van de rekenmodule TV-2019.

Toelichting uitgangspunten

Hieronder volgen de uitgangspunten die zijn gehanteerd voor (i) kosten en activeringen, (ii) de te onderscheiden typen niet-reguliere UI en welke van toepassing zijn op de in het TV-2019 opgevoerde UI's en (iii) de gehanteerde ondergrens.

Kosten en activeringen

- De toegestane kosten van een uitbreidingsinvestering zijn bepaald aan de hand van (gerealiseerde) activeringsbedragen. Dit kunnen initiële of latere activeringen zijn. De initiële activering wordt gedaan op het moment dat een actief in gebruik wordt genomen (en wordt opgenomen in de activa administratie en de afschrijving start). De kosten die daarna nog komen, zijn latere activeringen.
- Initiële activeringen van een UI worden per datum van ingebruikname opgenomen in het tarievenvoorstel. Latere activeringen van een project in hetzelfde jaar als de initiële activering, die in hetzelfde tarievenvoorstel worden meegenomen, worden ook per datum van ingebruikname opgenomen in het tarievenvoorstel. Latere activeringen in daaropvolgende jaren of tarievenvoorstellen worden gesaldeerd en per 1-7 of 31-12 van een jaar opgenomen in het tarievenvoorstel. Zo zijn latere activeringen in Q3 en Q4 van 2017 opgenomen met een ingebruikname datum van 31-12-2017 en is een latere activering in Q1 en Q2 van 2017 opgenomen met een ingebruikname datum van 1-7-2017.
- Onderdeel van een activering is de regulatoire bouwrente. Deze wordt conform de Afspraken Reguleringsdata 2016/2017 voor Gasunie Transport Services (ARD 2016/2017) randnummer 50 bepaald op basis van de gemiddelde waarde van de activa in aanbouw in een boekjaar (beginstand inclusief bouwrente voorgaande jaar plus eindstand of waarde op dag van ingebruikname, voor toevoeging bouwrente, te delen door 2) vermenigvuldigd met de vastgestelde nominale WACC die betrekking heeft op dat jaar¹. Voor latere activeringen wordt de bouwrente bepaald over een gemiddelde voorfinancieringsperiode (0,5 * 6 maanden = 3 maanden).

Type niet-reguliere UI

Er zijn vier types niet-reguliere UI's:

- A. investeringen als bedoeld in artikel 39e van de Gaswet (artikel 39e Gw);

---

¹ In het jaar van activering wordt rekening gehouden met het aantal maanden waarover voorfinanciering benodigd is.

- B. investeringen als bedoeld in artikel 39f derde lid van de Gaswet (artikel 39f Gw);
- C. investeringen als bedoeld in artikel 54a derde lid van de Gaswet (artikel 54a Gw);
- D. of investeringen als bedoeld in randnummer 244-246 van het methodebesluit 2014-2016 (overgang MB) die nog latere activering hebben.

Voor de investeringen die zijn opgenomen in TV-2019, geldt het volgende:

- A. Het onderdeel leidingtraject Beverwijk-Wijngaarden van UI IOS (onderdeel a) valt onder de Rijkcoördinatieregeling en kwalificeert als artikel 39e Gw;
- B. Er zijn geen UI's waarop de MR Melding (artikel 39f Gw) van toepassing is;
- C. Het project NAM Middelie valt onder de innameplicht voor kleine velden (artikel 54a Gw);
- D. Voor alle andere niet-reguliere UI's geldt dat ze door hun omvang² en het feit dat de final investment decision (FID) genomen is vóór 1 juli 2011, onder de overgangsregeling vallen en kwalificeren als overgang MB.

Ondergrens

In lijn met de voorgaande jaren wordt bij de selectie van op te nemen UI's of onderdelen van UI's om efficiencyredenen een ondergrens gehanteerd, te weten: indien de gereguleerde vergoeding van een UI, cumulatief in de resterende reguleringsperiode, lager is dan EUR 5.000 (absoluut), is de UI niet opgenomen in het tarievenvoorstel.

---

² Niet-reguliere UI's betreffen UI's waarvan de inschatting van het te activeren bedrag in de FID hoger is dan EUR 50 mln.

Toelichting per uitbreidingsinvestering

Hieronder worden de niet-reguliere (ook wel bijzondere) UI's toegelicht.

De toegestane kosten van een UI worden bepaald aan de hand van (gerealiseerde) activeringsbedragen, welke initiële of latere activeringen kunnen zijn. In TV-2019 zijn geen nieuwe initiële activering opgenomen. De onderstaande toelichtingen betreffen derhalve alleen latere activeringen. Deze projecten zijn ook in eerdere tarievenvoorstellen toegelicht.

NAM MIDDELIE

NAM heeft besloten om extra putten te boren nabij Middellie om aardgas te winnen uit kleine velden waaruit Nam nog niet eerder aardgas heeft ingevoerd op het gastransportnet van GTS. Dit aardgas wordt via het entrypunt Middellie samen met de bestaande productie ingevoerd. Dit aardgas wordt gekenmerkt door een CO₂-percentage dat hoger is en een Wobbe-index die lager is dan dat van de huidige gasstroom in het leidingennet op die locatie. Door aanpassingen van het mengstation kan de gecombineerde gasstroom van bestaande productie en nieuwe productie op de vereiste specificaties gebracht worden en kan het nieuwe gas in het net ingevoerd worden.

OPEN SEASON UI's

Sinds 2005 is de vraag naar additionele transportcapaciteit periodiek onderzocht middels Open Seasons. In een Open Season wordt de behoefte van shippers aan transportcapaciteit geïnventariseerd. Indien er behoefte bestaat aan additionele capaciteit wordt dit contractueel vastgelegd met shippers. Zo is er één geïnventariseerde marktvraag waarvoor één maatregelenpakket wordt bepaald om te voldoen aan de marktvraag. Vervolgens wordt voor dit maatregelenpakket middels één FID goedkeuring gevraagd en na goedkeuring wordt overgegaan tot realisatie van de projecten. Er zijn inmiddels drie Open Season projecten geweest te weten OS-2005, OS-2012 en het Integrated Open Season (IOS), welke hieronder verder worden toegelicht.

1) *IOS*

In het najaar van 2008 is het IOS gestart voor zowel het transportnet in Duitsland als in Nederland. Om deze marktvraag te kunnen accommoderen is een pakket van maatregelen bepaald dat bestaat uit:

- a. Leidingtraject Beverwijk-Wijngaarden: dit betreft een 48 inch leiding over een afstand van circa 90 km in de provincies Noord- en Zuid-Holland.
- b. Leidingtraject Westerschelde West – Cambron: dit betreft een 48 inch leiding over een afstand van circa 15 km in de provincie Zeeland.
- c. Uitbreiding van locatie Oudelandertocht: dit betreft de realisatie van een faciliteit voor het bijmengen van stikstof in het hoogcalorisch gas in de provincie Noord-Holland.
- d. aanpassingen diverse stations: op station Oude Statenzijl zijn diverse aanpassingen gedaan om o.a. de gasopslag Jemgum aan te sluiten. Op station Spijk is het brandstofgassysteem aangepast. Verder hebben ca. 80 H-gas verbruikstoestellen aanpassingen van GTS ondergaan.

In TV-2019 worden alleen latere activeringen opgevoerd voor onderdeel a.

2) OS-2012

OS-2012 is 2007 opgestart met inventarisatie van de marktvrage. Om deze marktvrage te kunnen accommoderen is een pakket van maatregelen bepaald dat bestaat uit:

- a. OS 2012 Fase 1: Dit betreft de leidingtrajecten Beuningen-Odiliapeel, Hernen-Ravenstein (dubbele leiding), Ommen-Esveld en Hommelhof-Schinnen. Daarnaast betreft het uitbreidingen en aanpassingen van stations en installaties, zoals CS Ravenstein, export-/importstation Oude Statenzijk H-gas, reduceerstation Workum en CS Zweekhorst.
- b. Leidingtraject Odiliapeel-Melick : dit betreft een 48 inch leiding over een afstand van circa 64 km in Limburg.
- c. Kwaliteitsmaatregelen [REDACTED] leiding [REDACTED]: dit betreft de plaatsing van zes extra gaschromatografen in Noord-Nederland voor het bepalen van de calorische waarde.
- d. Verlenging leiding A-624-10: middels deze leidingverlenging kunnen de afvoersystemen van twee invoeders in het Rijnmondgebied volledig worden gescheiden om kwaliteit- en drukverschillen tussen deze systemen te kunnen accommoderen.
- e. Koppelleiding Peak Shaver: in aansluiting op het onderdeel 'verlenging leiding A-624-10' is het mengstation MS-A op de Maasvlakte aangepast zodat de inlaat- en uitlaatleidingen gekoppeld worden aan de juiste leidingen in het gastransportnet.

In TV-2019 worden alleen latere activeringen opgevoerd voor onderdeel b.

STIKSTOFBUFFER HEILIGERLEE

De gemiddelde kwaliteit van het hoogcalorisch aanbod van gas ten gevolge van afname van de hoeveelheid relatief arm hoogcalorisch gas uit de Nederlandse bodem (kleine velden gas) neemt af. Ook neemt de toevoer van nieuw relatief rijk hoogcalorisch gasaanbod uit import toe. Hierdoor is uitbreiding van de capaciteit van kwaliteitsconversie noodzakelijk. Deze uitbreiding is gerealiseerd middels de ondergrondse opslag "Stikstofbuffer Heiligerlee". De "Stikstofbuffer Heiligerlee" bestaat uit de volgende maatregelen:

- a. Caverne voor ondergrondse opslag stikstof (nabij Heiligerlee, Groningen),
- b. Stikstofproductie-installatie inclusief compressie en mengfaciliteiten inclusief stikstofbehandelingsinstallatie (nabij Zuidbroek, Groningen),
- c. Ca. 10 km lange hoge druk stikstofleiding (tussen Heiligerlee en Zuidbroek).

In TV-2019 worden latere activeringen opgevoerd voor de onderdelen a en b.

AANSLUITING LNG TERMINAL

Per 1 september 2011 is de GATE LNG terminal in bedrijf gekomen. Om het gas van dit nieuwe invoedingspunt te kunnen innemen en af te voeren naar de markt zijn de volgende maatregelen gerealiseerd:

- a. entry-maatregelen om het gas van LNG-terminals in Rijnmond te kunnen accommoderen,
- b. exit-maatregelen voor additionele capaciteit op Bocholtz.

In TV-2019 hangen de latere activeringen samen met beide onderdelen.